

Beantwoording technische vragen beeldvormende bijeenkomst 9 september 2026 - Invloed weersextremen (nat en droog)

I. Technische vragen waarvan tijdens de beeldvormende bijeenkomst is afgesproken deze achteraf schriftelijk te beantwoorden.

Albert van Selst (BBB)

Vraag

In hoeverre heeft zakkend grondwater een negatieve invloed op het organische stofgehalte van landbouwgrond?

Antwoord

De beschikbare kennis biedt geen aanwijzingen dat langdurige hoge grondwaterstand op zichzelf leidt tot structurele en onomkeerbare aantasting van bodemstructuur of bodemleven. De effecten zijn sterk afhankelijk van bodemtype, duur en frequentie, diepte van de grondwaterstand, kwaliteit van het water, seizoen, gewas en het gebruik van de grond.

Langdurig hoge grondwaterstanden verkleinen de onverzadigde zone en daarmee de ruimte in de bodem waarin lucht en water naast elkaar aanwezig zijn. De risico's voor beworteling, draagkracht en bewerkbaarheid nemen toe wanneer de wortelzone langdurig nat blijft. Dit is sterk afhankelijk van de diepte en duur van de grondwaterstanden. Het risico op bodemverdichting is aanwezig indien deze wordt bereden of betreden. Dit risico is groter wanneer het organisch stofgehalte laag is.

Langdurige hoge grondwaterstand veroorzaakt zuurstofarme omstandigheden in de bodem. Hierdoor veranderen bacterie- en schimmelmilieus. Daarnaast veranderen de processen rond stikstof, fosfaat, ijzer, zwavel en organische stof onder langdurig natte omstandigheden. Hierdoor kunnen nutriënten anders beschikbaar komen.

Voor de beekdalen van De Dommel lijken de belangrijkste gevolgen vooral te liggen in verminderde draagkracht, beperkingen voor landbouwkundig gebruik, veranderingen in bodemchemische processen en verschuivingen in bodemleven en vegetatieontwikkeling. Voor de flanken en de hoge ruggen is het risico op langdurige hoge grondwaterstanden die bovengenoemde gevolgen hebben klein, aangezien de grondwaterstanden hier van nature veel lager zitten.

Bas Steunenbergh (VVD)

Vraag

Kunnen de WKC kwartaaloverzichten worden gedeeld met het AB?

Antwoord

De kwartaalberichten zullen door bestuurszaken bij Stukken ter kennisname op iBabs worden gepubliceerd en via de vrijdagmail worden gecommuniceerd.

Ria van Santvoort (AWP)

Vraag

In hoeverre heeft grondwaterverhoging consequenties voor woningen en hoe worden bewoners hierover geïnformeerd?

Antwoord

Grondwaterverhoging kan in sommige situaties gevolgen hebben voor woningen en (particuliere) eigendommen. De mate waarin dat gebeurt, is sterk afhankelijk van de lokale omstandigheden, zoals de hoogte van de grondwaterstijging, de bodemopbouw en de kenmerken van de woning. Daarom brengen we deze effecten in de planvoorbereiding zorgvuldig in beeld met hydrologische onderzoeken en modelberekeningen.

Het waterschap informeert bewoners gedurende het project actief over de verwachte effecten van de maatregelen. Dit gebeurt via informatiebijeenkomsten, bewonersgesprekken, nieuwsbrieven en digitale projectinformatie. Voor bewoners die mogelijk rechtstreeks gevolgen kunnen ondervinden, zetten we in op persoonlijk contact. We delen de resultaten van onderzoeken, lichten de verwachte effecten toe en informeren over de wijze waarop deze worden gemonitord.

Daarbij geldt dat eigenaren zelf verantwoordelijk zijn voor de bouwkundige staat van hun woning en eventuele ondergrondse bouwwerken. Zo behoort een kelder bouwtechnisch waterdicht te zijn. Deze zorgplicht van de eigenaar betrekken we bij de beoordeling van mogelijke effecten van grondwaterverhoging. Zo zorgen we ervoor dat bewoners tijdig op de hoogte zijn, vragen kunnen stellen en eventuele zorgen vroegtijdig met ons kunnen bespreken.

Gerrit Verhoeven (CDA)

Vraag

Wat is de invloed van El Niño en in hoeverre wordt dit meegenomen in de voorspellingen?

Antwoord

El Niño zorgt voor opwarming van het zeewater langs de evenaar in de oostelijke Stille Oceaan. Dit heeft effecten op het weer in grote delen van de wereld: hoge- en lagedrukgebieden liggen anders, passaatwinden vallen weg en bepaalde gebieden krijgen heel ander weer dan normaal. Dit speelt vooral op het zuidelijk halfrond. Maar het KNMI heeft onderzocht dat, bij een sterke El Niño, het voorjaar in Nederland natter is dan normaal^[1].

Er zijn meer voortekenen van nat weer. De zeeën rond Europa waren in augustus recordwarm^[2]. Ook de Noordzee is relatief erg warm en dat kan in de herfst en winter leiden tot meer neerslag. Warmer zeewater kan meer verdampen waardoor lagedrukgebieden meer vocht uit de zee kunnen opnemen. Boven land (onze buien komen vaak uit het zuidwesten) zorgen die lagedrukgebieden dan voor meer neerslag.

Kansen op veel neerslag zijn er dus genoeg. Het wordt alleen afwachten of de regen ook inderdaad gaat vallen. En als de regen valt, is het de kunst om die zoveel mogelijk te laten

infiltreren. We zitten zo ver 'in het rood' qua grondwater dat er veel neerslag nodig is om onze grondwatervoorraden weer aan te vullen.

Bij veel neerslag in korte tijd kan niet alle neerslag naar het grondwater zakken. Dan wordt het balanceren tussen water vasthouden en voorkomen van wateroverlast. Beheerders en adviseurs binnen de organisatie bereiden zich daarom nu al voor op een winter met zowel water vasthouden waar het kan, als ook afvoeren waar het moet.

[1] <https://www.knmi.nl/kennis-en-datacentrum/uitleg/nat-voorjaar-na-el-nino>

[2] <https://nos.nl/artikel/2626313-oceanen-zijn-extreem-warm-en-dat-kan-ook-later-grote-gevolgen-hebben>